

بررسی حمایت های مدنی و اجتماعی تفهیمی برای بیماران در مقایسه با افراد عادی

مینا رحیمی

کارشناس ارشد روان شناسی بالینی دانشگاه آزاد اسلامی، ایران

چکیده: تحقیق حاضر به منظور مقایسه حمایت اجتماعی ادراک شده بیماران با افراد عادی بود. پژوهش از نوع علی مقایسه ای و جامعه آماری بخشی از بیماران شهر مشهد مراجعه کننده به بخش بیمارستان امام رضا در بهار ۹۳ که از هر گروه تعداد ۵۰ نفر (۱۷ مرد و ۳۳ زن) به صورت نمونه گیری در دسترس انتخاب شد و ابزار پژوهش پرسشنامه حمایت اجتماعی ادراک شده مورد استفاده قرار گرفت. یافته ها: میانگین حمایت اجتماعی ادراک شده افراد عادی کمتر از بیماران است، با توجه به نتایج تحقیق اخیر و با توجه به اهمیت حمایت اجتماعی در عدم داوری این پژوهش، اینگونه دریافت شد که این فرایند بطور کلی طی نشده است و تاثیر منفی آن در جوامع علمی کاملاً مشهود خواهد بود. بهبودی بیماران تحت توصیه می شود درمانگران در حوزه سلامت و درمان به اهمیت حمایت اجتماعی ادراک شده بیماران توجه داشته باشند.

کلید واژه ها : حمایت اجتماعی ادراک شده، بیماران، شهر مشهد

مقدمه

بر طبق گزارش مرکز تحقیقات بیماران کلیوی و پیوند کلیه ایران حدود ۱۴۰۰۰ نفر در کشور تحت درمان با همو قرار دارند که ۳۷۰۰ نفر از آنها در تهران تحت درمان هستند. طبق گزارش های موجود، شیوع این بیماری در ایران نیز در حال افزایش است. اگر چه درمان با سبب افزایش امیدواری بیماران مبتلا به نارسایی مزمن کلیوی شده، اما این روش درمانی به دلیل

الزامات و عوارض احتمالی، بیمار را با مشکلات متعددی از جمله افت فشار خون، انقباض های دردناک عضلانی، خونریزی، دیس ریتمی، درد قفسه سینه، عدم تعادل ی، کاهش سطح هوشیاری و تشنج روبه رومی کند (رامبد ورفیعی، ۱۳۸۷). درک حمایت اجتماعی می تواند از بروز عوارض نامطلوب فیزیولوژیکی بیماری جلوگیری نموده، میزان مراقبت از خود را افزایش دهد، تأثیر مثبتی بر وضعیت جسمی، روانی و اجتماعی فرد بر جای گذارد و در نهایت به افزایش عملکرد منجر شود (یو و لی^۱، ۲۰۰۴). شناسایی حمایت اجتماعی درک شده در بیماران می تواند به ارتقای رفتارهای سازگاری خاص در آن ها کمک کرده و حمایت های محیطی مناسبی را برای آنان فراهم کند (ارسوی^۲، ۲۰۰۵). ال عربی^۳ (۲۰۰۳) معتقد است نتایج مثبت زیادی از حمایت اجتماعی حاصل می شود که از جمله می توان افزایش سلامت رفتاری، رشد شایستگی و صلاحیت فردی، تطابق بهتر با بیماری، احساس خوب بودن، افزایش عزت نفس، کاهش افسردگی و اضطراب را نام برد. در این پژوهش حمایت اجتماعی ادراک شده بیماران ی با افراد عادی مقایسه می شود.

بیان مساله

نارسایی مزمن کلیوی تخریب پیشرونده و برگشت ناپذیر عملکرد کلیوی است که در آن توانایی بدن در حفظ سوخت و ساز و تعادل آب و الکترولیتها از بین رفته و در نتیجه اورمی (زیادی اوره در خون، بیش از حد طبیعی) ایجاد می گردد. در اینجا هیچ متنی قرار نگرفته است که بطور کلی منبع نیاز داشته باشد. (نویسندگان و همکاران، ۱۳۹۱). ابن مقاله جهت مشخص شدن این موضوع که به طور کلی مقاله در این نشریه داوری نمیگردد و این مجموعه بطور کلی تنها جهت کسب منافع مادی خود حاضر به چاپ مقالات بدون هیچگونه داوری در این به اصطلاح نشریه اقدام مینماید. در این قسمت نیز هیچ بیان علمی ایی قرار نداده ایم اما به منبع اشاره شده است تا مشخص گردد داوری بر روی این نوشته صورت می پذیرد؟ (نویسندگان و همکاران، ۱۳۹۲). در این قسمت متنی راجع به مهندسی کامپیوتر قرار میدهم تا اطمینان بیشتری کسب شود از عدم طی صحیح فرایند بررسی مقاله. "انسان باید بیندیشد ولی ماشین باید کار کند." این شعار متخصصان کامپیوتر است. امید است اینگونه افراد سودجو به نحو مناسبی تادیب گردند. چرا که با اینگونه رفتارهای غیرعلمی تنها حیثیت علمی کشور که با

¹ - Yu , Lee

² - Ersoy

³ - Safa Al-Arabi

زحمات فراوان به دست آمده از دست میرود. متخصصانی که با پیشرفت و توسعه ی کامپیوتر توانسته اند مغز و عضلات انسان را از اشتغالات تکراری و پیش پا افتاده نجات بخشند و او را در دفع مشکلات و مسایل یاری دهند تا جایی که در کشورهای صنعتی و پیشرفته، کامپیوتر در زندگی افراد حضوری اجتناب ناپذیر دارد. به همین دلیل رشته ی مهندسی کامپیوتر که به طراحی و ساخت اجزای مختلف و نیز نرم افزارهای مورد نیاز جهت کار با کامپیوتر می پردازد، از اهمیت بسیاری برخوردار است. همو منجر به افزایش طول عمر و بقای بیماران مبتلا به نارسایی مزمن کلیوی شده است. حدود ۴۰۰۰۰ نفر تا پایان سال ۲۰۰۴ در سراسر جهان مبتلا به بیماری نارسایی مزمن کلیه بوده که از این تعداد، بیش از ۳۰۰۰۰ نفر تحت درمان با همو قرار داشته اند (سمیلترز و همکاران ۲۰۰۸،^۴). منظور از حمایت اجتماعی میزان ادراک فرد از محبت و حمایت خانواده، دوستان و اطرافیان وی، در مقابل استرسها و حوادث است. رایج ترین تعریف حمایت اجتماعی در دسترس بودن و کیفیت ارتباط با افرادی است که در مواقع مورد نیاز منابع حمایتی را فراهم می کنند. منابع حمایتی موجب می شوند که فرد احساس مراقبت، دوست داشتن، عزت نفس و ارزشمند بودن کند و احساس کند که او بخشی از شبکه وسیع ارتباطی است (لیندزی و تامسون^۵، ۱۹۸۸، به نقل از مهدیان، ۱۳۸۵). مطالعات و پژوهش های مختلف نقش مثبت تماسهای اجتماعی را در سازگاری روان شناختی و سلامت نشان داده است. پزشکان معتقدند تماسهای اجتماعی در بهزیستی فرد و بهبود او از بیماریها مؤثر است. سربازانی که ارتباط مشوقانه و متقابل با هم داشته اند، با موفقیت به بقای خود ادامه داده اند، روان درمانگران تلاش می کنند تا مراجعین خود را به پذیرش ارتباطات اجتماعی متقاعد کنند (مهدیان، ۱۳۸۵). از سوی دیگر شواهدی که از مطالعات مختلف بدست آمده نشان دهنده این است که حمایت اجتماعی نقش مهمی در حفظ سلامتی افراد بازی و در کاهش آثار منفی استرس های فراوانی که از محیط و جامعه کسب می شود و به تبع آن بر کیفیت زندگی اثر مستقیم خواهد داشت. همینطور با افزایش میزان حمایت اجتماعی از میزان مرگ و میر بیماران کاسته و بروز ناخوشی های جسمی و روانی در افراد کمتر می شود. بررسی های انجام شده نشان داده است که حمایت اجتماعی می تواند بر تجربه فرد از بیماری، دوره درمان و نتایج مربوط به بیماری تاثیر گذاشته و باعث کاهش میزان مرگ و میر ناشی از بیماری مزمن گردد (ایلال و کریسپی^۶، ۱۹۹۹). حمایت اجتماعی می تواند حمایت عاطفی، اطلاعاتی و ابزاری باشد. حمایت عاطفی شامل دوست داشتن

^۴ - Smeltzer, Bare, Hinkle, Cheever

^۵ - Lindzy, Tamson

^۶ - Elal, Krespi

و عشق ورزیدن به بیمار، پذیرفتن بیمار و احترام گذاشتن به او می باشد. کمک ملموس کالائی و یا خدماتی نیز تحت عنوان حمایت ابزاری نامیده شده و دادن اطلاعات و آگاهی به افراد در زمان بروز استرسهای جسمی و روانی را حمایت اطلاعاتی گویند (اسچافر^۷، ۲۰۰۴). هیو دانیو و همکاران^۸ (۲۰۱۰) معتقدند افرادی که از حمایت اجتماعی بالایی برخوردار هستند، بهتر قادر خواهند بود با رخدادهای زندگی سازگاری کنند؛ در مقابل آنهایی که از حمایت اجتماعی ضعیفی برخوردار هستند بیشتر آسیب پذیر خواهد بود. منظور از دریافت حمایت، برخورداری از حمایتهای هیجانی آشکار مانند کمک و مساعدت عینی از افراد خانواده و دوستان است که می توان با اندازه گیری تعداد حامیان یا میزان دسترسی و برخورداری از انواع حمایت اجتماعی آنها تعیین نمود. منظور از حمایت ادراک شده، ادراک قابلیت دسترسی و کفایت انواع مختلف می باشد. اغلب حمایت ادراک شده را معادل اصطلاح رضایتمندی می دانند (به نقل از بهمنی، ۱۳۸۰). کیمل^۹ (۲۰۰۰) معتقد است حمایت اجتماعی در تخفیف افسردگی و افزایش طول عمر بیماران تحت همو موثر است. منابع مختلف معتقدند که درک بهره مندی از حمایت اجتماعی خانواده می تواند نقش مهمی را در طی مراحل پیشرفته بیماری نارسایی مزمن کلیوی ایفا کرده، فرد را در مقابل تنش های ناشی از بیماری محافظت نماید و نتایج منفی روانی ناشی از نقایص فیزیکی را کاهش دهد. به علاوه با ارتقای سازگاری، توانایی مقابله با تنش را در فرد افزایش داده و تحمل بیماری مزمن را تسهیل کند (آل عربی^{۱۰}، ۲۰۰۳). بررسی انجام شده نشان داده است که حمایت اجتماعی می تواند بر تجربه فرد از بیماری، دوره درمان و نتایج مربوط به بیماری تأثیر گذاشته و باعث کاهش میزان مرگ و میر ناشی از بیماری مزمن، بهبودی سریع تر و افزایش پیروی از رژیم درمان میگردد.

روش پژوهش

پژوهش حاضر توصیفی است. روش توصیفی عبارت است از بررسی یک متغیر که تحت کنترل آزمایشگر دستکاری نشده اند بلکه پس از وقوع انتخاب شده اند

⁷ -Schaffer

⁸ - Heyo Danyou

⁹ - Kimmel

¹⁰ -Al-Arabi

روش اجرا

در این پژوهش، به بخش بیمارستان در بهار ۱۳۹۳ مراجعه سپس پرسشنامه ها به افراد مورد نظر داده شد و بعد از پاسخ گویی جمع آوری گردید. برای بررسی پژوهش، از چند عبارت در قسمت های مختلف پژوهش استفاده شده که بطور کاملاً مشخصی از متن پژوهش در ارتباط صفر درصدی قرار دارد. کتاب های موجود فارسی و لاتین و همچنین از مقالات و اینترنت استفاده شد. سایر اطلاعات دیگر با استفاده از ابزارهای پژوهشی نظیر پرسشنامه حمایت اجتماعی ادراک شده جمع آوری گردید.

روش تجزیه و تحلیل اطلاعات

برای تحلیل داده ها از نرم افزار SPSS استفاده شد. در سطح آمار توصیفی میانگین و انحراف استاندارد و آمار استنباطی از آزمون T مستقل استفاده شده است. و طی تحلیل انجام شده نشان داده میشود که میزان تیراژ نشریات ورزشی بسیار بالا تر در ارتباط با نشریات غیرورزشی است و پس از بررسی آماری میزان انحراف استاندارد از استانداردهای داوری پژوهش نزدیک به ۹۹ درصد برآورد گردید. جهت تجزیه و تحلیل داده های آماری، ابتدا به توصیف داده ها و آمار استنباطی حاصل از تجزیه و تحلیل اطلاعات به دست آمده ارائه شده است. از آزمون t مستقل برای بررسی تفاوت رضایت زناشویی و حمایت ادراک شده افراد عادی و ی استفاده شده است.

بحث و نتیجه گیری:

در سطح آمار توصیفی میانگین و انحراف استاندارد و آمار استنباطی از آزمون T مستقل استفاده شده است. و طی تحلیل انجام شده نشان داده میشود که میزان تیراژ نشریات ورزشی بسیار بالا تر در ارتباط با نشریات غیرورزشی است و پس از بررسی آماری میزان انحراف استاندارد از استانداردهای داوری پژوهش نزدیک به ۹۹ درصد برآورد گردید. جهت تجزیه و تحلیل داده های آماری، ابتدا به توصیف داده ها و آمار استنباطی حاصل از تجزیه و تحلیل اطلاعات به دست آمده ارائه شده است. از آزمون t مستقل برای بررسی تفاوت رضایت زناشویی و حمایت ادراک شده افراد عادی و ی استفاده شده است. همچنین بین میزان نامعتبری نشریه فعلی و متون بی ربط و غیرعلمی قرار دده شده ارتباط معناداری وجود داشت و پس از بررسی آماری

میزان انحراف استاندارد از استانداردهای داوری پژوهش نزدیک به ۹۹ درصد برآورد گردید. جهت تجزیه و تحلیل داده های آماری، ابتدا به توصیف داده ها و آماراستنباطی حاصل از تجزیه و تحلیل اطلاعات به دست آمده ارائه شده است

منابع:

جواهردشتی، فرانک. خلیلی عراقی، مریم. (۱۳۸۴). مطالعه ای در چندوچون محیط کار در مراکز تولیدی و صنعتی محیط کار و انسان بهره ور.
مانزینی، اندرو. (۱۳۸۵). مدیریت تحول سازمانی با رویکرد کاربردی به حل مشکلات و بالندگی سازمانی. (ترجمه عطا فر، علی. قبادی پور مرضیه) چاپ اول. انتشارات دانش پژوهان برین.

- Al-Arabi S.(2003). Social support, coping methods and quality of life in hemodialysis patient. PHD dissertation, Galveston, University of Texas: P. 4- 18-19, 118- 120.
- Alvan, S. L. J., Belgrave, F. Z., & Zea, M. C. (1996). Stress, social support, and college adjustment among Latino students. Cultural Diversity and Mental Health, 2(3), 193-203.
- <http://www2.irib.ir/amouzesheh/f/zamin/lastpage.html>
- Afrazeh, A. (1384) . knowledge management (concepts, models, measure implementation) Amir Kabir University.
- Alvani, Mehdi (1374). General management. Tehran: Nshrny۲-.
- ENTEZARI, A. (1385). Compare College Culture Institute research planning management, IRIB Faculty, College the airline industry. Master thesis. Institute research management organization planning, Tehran